

परिवर्तनाची ११ वर्ष...

भारतात गेल्या ११ वर्षांत राजकीय नंदे तर अनेक क्षेत्रांत मोठे परिवर्तन झाले आहे, त्याचे सर्व श्रेय पंतप्रधान नंदेंद्वारा मोठी व त्याच्या नेतृत्वाखाली एनडीए सरकाराला आहे. या काळात संसदेत व संसदेवाहर विरोधी पक्षांनी मोठी सरकाररर अनेक मुद्यांवर प्रहार केले पण पाकिस्तानाचा दहशतवादी चेराहा जगासामेर मांडण्याचा उपकरणीय शिट्पॅडलांत विरोधक ही सहभागी झाली. गेल्या ११ वर्षांत देशाची प्रगती व विकास दिवशक्षण झाला आणि देशातील गोरीरीब, सामान्य व उपेक्षितांपर्यंत पोहोचला. पंतप्रधान मोर्दीच्या नेतृत्वाखाली देशाने जागतिक पातळीवर लक्षणीय झेप घेतली. ११ वर्षांत देशातील सर्वांधिक लोकप्रियता व विश्वास नंदेंद्वारा कारवाई केलीच, पण पाकबोरबर झालेले सर्व द्विक्षेत्र समझोते रद्द केले आणि सतलज नदीवर पाकिस्तानात जाणारे पाणीही रोखले.

मोठी सरकारच्या पराराट्टीनी व कूटनीतीमुळे जगात भारताची वेगवी औल्यावर बनली आहे. जगात भारताने अर्थव्यवस्थेमध्ये जपानाला मागे सारूप तिसऱ्या क्रमांकावर झेप घेतली आहे. काशमीर खोच्यात रेल्वेवर घावू लागली आहे. काशमीरासून ते कन्याकुमारीपर्यंत रेल्वेने प्रवास करण्याचे स्वन साकार झाले आहे. भारताला जगातील महासाता बनविष्याचे मिशन मोठी सरकाररे होती घेतले आहे.

गेल्या ११ वर्षांत मोठी सरकार रे जगात भारत हा एक शक्तिशाली देश आहे, अशी प्रतिमा केली. देशाच्या सरहदीवर कठीर व मजबूत उपाय योजाले महणूनच भारताचा सीमारेण्यांना धक्का लावण्याचा कोणाचीही हिंमत होणार नाही, अशी व्यवस्था केली. या वेळी शेजारी शरूवूनी वर्षांच्या कावऱत ग्रामीण भागात घरात

कुरापी काढण्याचा प्रयत्न केला तेव्हा त्यांना वेळीचे भारताने घडा शिकवला.

चिनी सैन्याने घुसखोरीचा प्रयत्न केला तेव्हा डोकलाम किंवा गलवान खोच्यात त्यांना संडेतोड जबाब देऊन पिटाळून लावले. पुलवामा, पठाणकोट असो किंवा पहलगाम, पाकिस्तानप्रेरित झालेल्या दहशतवादी हल्ल्यांना भारताने जबरदस्त उत्तर ठिले. साजिकल स्ट्राईक, एंटर स्ट्राईक, तर कधी झोन आणि क्षेपणास्त्रांचा मारा करून दहशतवादी तळवऱ्योबरच पाकिस्तानचे हवाई तळवऱ्ये मोठे नुकसान केले.

घरात शौचालयाना नाही म्हणून बाहेर उघड्यावर विधी कारवाया झाल्याचा जनतेची संख्या देशात कोट्यवधी होती. विशेषत: ग्रामीण भागात ही समस्या मोठी

धाराम,

जुने

सोमनाथ

मंदिर

यांच्या

जीणेंद्रायातून

अध्यात्मिक

क्षेत्राता

नवीन

ऊर्जा

मिळून

दिल्ली

पण

विरोधी

पक्ष

म्हणून

पंतप्रधान

वाचात

तंत्रज्ञ

ज्ञानात

विश्वासात

हिं दू कालगणनेनुसार वर्षातील या

काळात वैश्वरणवयची धग कमी झालेली असली तरी पुरती शमलेली नसते. त्यामुळे ज्येष्ठाच्या प्रथम पर्वत सूर्योची प्रखरता अनुभवायला मिळते. सूर्योच्या या ज्येष्ठतेवरुनच या महिन्याला इंजेष्ट होता नावाने ओळखले जाते. उत्तरेवरबरच या मासाची नाळ जग्याशी जोडलेली आहे. त्यामुळे या काळात सूर्य आणि वरुणदेवाची उपासना केली जाते. त्रूत्वदलाचा काळ असल्यामुळे या मासामध्ये वातावरणातील बदल प्रकषणे अनुभवायला मिळतो. प्रथम चरणात वातावरणाबरोबरच शेरीरातील पाप्याचा स्तरही कमी होत असतो. त्यामुळे शेरीरातील पाप्यासह जमिनीतील घट्या जलस्तराची नोंद घेण, पर्याप्त प्रमाण टिकवण्याच्या हेतूने काळजी घेण आणि कार्यरत होणं गरजेचे ठरत. मात्र पाऊसकाळ सुरु होताच काळी मिटते आणि जलधारा झेलप्यात सृष्टीबरोबरच वृतीनी तळीन होउन जाते. म्हणूनच हा काळ एक वेगांच खुशानुभूती देतो.

नव्या नव्हाळीचं निश्चितच एक महत्त्व असतं, वेगळं औत्सुक्य असतं. या दूरीने ज्येष्ठ पावसाची नव्हाळी अनुभवायची संधी देतो. घामाने चिंघ झालेला खाद्या दुपारी अचानक वातावरणात बदल होत असल्याचा अनुभव, त्यानंतर उथळणारा मृदांग, एक-दोन सर्वीनी न्हाऊमारूप घालताच गोमटेपणाने प्रफुल्त आणि रसभरीत होण्याचा लता-वळीरी, दाढू उत्तरारा कुंदपणा, रागाचा गंभीर विस्तार संपल्यानंतर खाद्या गायकाने अथवा वादकाने द्रुतानीने आविष्कार सादर करावा त्यासम वेग घेणारं धारानृत्य असे निसाचे सगळे प्रभ्रम ज्येष्ठातच अनुभवायला मिळतात. म्हणूनच हा काळ एक वेगांची अनुभूती देऊन जातो.

आधी उल्लेख केल्याप्रमाणे या महिन्यात जल आणि सूर्योची उपासना केल्यास चांगले परिणाम मिळतात. त्यामुळे यासंबंधीची ब्रतवैकल्यं अंगिकारातील जातात.

ज्येष्ठ महिन्यात जल आणि सूर्योची उपासना केल्यास चांगले परिणाम मिळतात असं संगितलं जातं. त्यामुळे या महिन्यात यासंबंधीची ब्रतवैकल्यं अंगिकारातील जातात. सकाळ-सायंकाळी सूर्यमंत्राचा जप केला जातो. विशेषतः रविवारी उपवास केला जातो. या महिन्यातील प्रत्येक मंगळवारी हनुमानाची विशेष पूजा केली जाते. हनुमानाला तुळशीपत्राचा हार अर्पण केला जातो. त्यानंतर नैवेद्य दाखवला जातो. ज्येष्ठ असा गजबजलेला असतो.

स्वियंचां आवडता वटपौरीमा हा सण येतो. साक्षात यमराजाबरोबर बुद्धिकौशल्याने संवाद साधून पातिव्रताच्या बळावर पतीवै प्राण परत आणणारी सावित्री ही आजही प्रत्येक स्वीचा आदर्श आहे. आज प्रत्येक महिला बडाची पूजा करत नसली तरी तिच्या मनातलं पतीविषयीच्या प्रेम आणि त्याला साथ देण्याची वृती जागेजागी दिसते. आजही प्रत्येक खीच्या रूपात त्याच पुराणकाळातील सावित्रीचा अंश वावरत आहे. फक्त तिचे संदर्भ बदलले आहेत एवढंच. अनेक ठिकाणी पतीच्या हयतीनंतर त्याची अर्धवट राहिलेली जबाबदारी पन्ही समर्थपणे पेलते आणि कडू-गोड आठवणीवर उर्वरित आयुष्य काढते. हा देखील अलीकडच्या काळातील सावित्रीच्या पातिव्रताच्या आदर्श म्हण्यायला होता. कालमानानुसार भावना व्यक्त करण्याच्या पद्धती बदलत असतात. पण त्यामारील पतीप्रेम, निश्ची भावना ही पुराणकाळातल्या सावित्रीच्या मनातील भाव-नेसारखीच असते.

स्थायाच्या सावित्री केवळ घराच्या पातळीवर लढतात असं नव्हे तर त्यांना

महिन्यातच आहे. विशेष म्हणजे त्याच्याच दुसऱ्याच दिवशी इतिहास घडवणारे, गुणसंपन्नतेचे शिरोमणी छत्रपती शिव-जिंजाराजे यांचा शिवराज्यापिषेक दिन येतो. याच तिथीला किल्ले सायगडावर शिवराज्यापिषेकाचा प्रेक्षणीय सोहळा पार पडला आणि त्यानंतर सुरु झाली ती शिवाजी महाराजांच्या पारक्रमाची मालिका आणि एका आदर्श राजाची यशस्वी कारकिर्द. आजही या दिवसाचा आठव अंगावर रोमांच उभटवून जातो. या निमित्त-ने बहारदार कार्यक्रम पार पडतात.

शिवाजी महाराजांच्या मातोश्री राजमाता जिजाऊबाई यांचा स्मृतीदिनसुद्धा याच महिन्यात येतो. अत्यंत प्रतीकूल परिस्थितीत शिवाजी महाराजांसारखा सर्वगुणसंपन्न पराक्रमी राजा घडवणारी एक कुशल, परिपूर्ण माता म्हणून उभ्या महाराष्ट्राला जिजाऊबी आठवण आहे. त्याच्या नावाने आदर्श माताना पुरस्कारही दिले जातात. शिवाजीराजे भोसले यांच्या घराण्यातल्या या तीन थोरे व्यक्तिर्तीची आणि त्यांच्या गुणांची आठवण या मासाच्या निमित्ताने येते. आदर्श जीवनाला परमेश्वर मानणारे, सतत सत्याची पूजा करणारे, प्रतिभावंत साहित्यिक आणि मुनांची आई म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या सानेगुरुलींची यांचा स्मृतीदिन ज्येष्ठ महिन्यातच येतो. या सच्चशील, आदर्शवादी लेखकाने आपल्या लेखनातून समाजाला सतत उत्तम आणि पवित्र विचारांचे संदेश दिले. हे संस्कृतीरक्षक लेखक श्यामची आई सारख्या पुस्तकातून अजरामर आहेत. या निमित्ताने त्यांचीही आठवण येते.

सामाजिकूट्या महत्वपूर्ण असणारा दृष्टिदिन दिन ज्येष्ठातच येतो. या दिवसामुळे नेत्रानांच्या चळवळीला नवी गती मिळते. या मासातली आध्यात्मिक दृष्टीने महत्वाची बाब म्हणजे क्षेत्र देहू येथून संतुकारामांच्या पालतीचं प्रस्थान होते. त्याच्याच दुसऱ्या दिवशी क्षेत्र आळंदी येथून संत ज्ञानेश्वर महाराजांच्या पालतीचं प्रस्थान होते. विट्माऊलीचे अगणित भक्त या दिवसांची आतुरतेने वाट पहत असतात. ते भक्तीभावाने पालतीची सोहळ्यात समील होतात. अशा तेहेने पौराणिक, रेतिहासिक आणि सामाजिक महत्व लाभलेला ज्येष्ठ अनेक दृष्टीनी परिपूर्ण असतो. म्हणूनच तो ज्येष्ठ असतो.

रुणुझुणु रुणुझुणु रे भ्रमरा। सांडी तू अवृणु रे भ्रमरा। चरणकमळकळू रे भ्रमरा। भोगी तू निश्चलु रे भ्रमरा। सुमनसुऱ्यु रे भ्रमरा। परिमळु विद्वतु रे भ्रमरा। सौभाय्य सुरुकु रे भ्रमरा। बाप रुखुमादेविवरु रे भ्रमरा

-संत ज्ञानेश्वर

भा रत हा श्रद्धाळूंचा, भाविकांचा देश आहे. पुराणकथा, आध्यात्मिका, दंतका आर्द्धाची मोठा पाडा असणारा हा समाज ईश्वरानं अधिष्ठान मानणारा आहे. कुलदेवतांप्रमाणे प्रत्येकाची आपाली श्रद्धास्थानं असतात आणि इष्ट देवताना प्रसन्न करून घेण्यासाठी जो तो आपाल्या पद्धतीने करून घेण्या भावत असतो. देवाची आधारा करत असतो. असं असल्यामुळेच काही दे-वळांमध्ये अजबगजब प्रथा-परंपरा पहायला मिळतात. कोलकातामध्ये झाचायनीज काली मंदिरिंद्रङ्ग हे असंच स्थान आहे.

या पवित्र स्थळी कालीमातेची पूजा होते. पूजा संपन्न

झाल्यानंतर

देवाला नैवेद्य

दाखवण्याची पद्धत

आपल्याकडे आहे.

नैवेद्य आणि आरती

झाल्याशिवाय

पूजा पूर्ण होत

नाही. बेरेचादा हा

नैवेद्य पळाशांचा

असतो. स्नानादी

आन्हिके आटोपू

शुद्ध तना-मनाने

रांधलेले पदार्थ

देवापूढे ठेवतात,

ते ग्रहण करण्याचा

आग्रह केला

जातो आणि त्याने

ते ग्रहण केले आहे

असं समजून तो

नैवेद्य प्रसाद स्वरूपात उपस्थितांमध्ये वाटला जातो. कालीमातेच्या या देवाळातही नैवेद्य दाखवला जातो. मात्र तो गोडाधीडाचा नसून नूडल्स, चॉप्सी, शेजवान राईस अथवा भाज्या घालून तयार होण्याचा असतो.

आश्चर्य वाटला नां? पण हे अगदी खंड आहे. कोलकाताच्या तंगरा नामक भागात चीनी लोकांची मोठी वस्ती आहे. क्याच वर्षांपासून ते इथे राहतात. भारतीयांप्रमाणे तेदखील कालीची मनोभावे पूजा करतात आणि त्यानंतर आपल्या खाद्यसंस्कृतीतील पदार्थ दे-वीला अर्पण करतात. त्यामुळे यांची असतो. म्हणूनच तो ज्येष्ठ असतो.

आश्चर्य वाटला नां? पण हे अगदी खंड आहे. कोलकाताच्या तंगरा नामक भागात चीनी लोकांची मोठी वस्ती आहे. क्याच वर्षांपासून ते इथे राहतात. भारतीयांप्रमाणे तेदखील कालीची मनोभावे पूजा करतात आणि त्यानंतर आपल्या खाद्यसंस्कृतीतील पदार्थ दे-वीला अर्पण करतात. त्यामुळे यांची असतो. म्हणूनच तो ज्येष्ठ असतो.

मार्ग संगमितला आहे. पण आपला शहाण-पणा, अभिमान, अहंकार आड येते त्याला काय करावं? हा अभिमान दुसरा कुणी उत्पन्न करतो असं थोरंच आहे? आपल्या ध्यानातील योजना नाही इतकी वासनेची सूक्ष्म बीजं खोलवर कुठे तरी देलेली असतात. त्यामुळे लौकिकाची अभिलाषा सुट नाही. हे पाश तोडण्यासाठी संतानी एक मार्ग सुचवला आहे आणि तो म्हणजे निष्पत्तीच्या लौकिकाची अभिलाषा सुट नाही. हे पाश तोडण्यासाठी इथे संतानी एक मार्ग सुचवला आहे आणि त्याने देहावून घेवलेला आहे. प्रयोगातील वेळेला यांची आपल्या ध्यान

३ हजार रुपयांत वर्षभराचा फास्ट टॅग

■ महासागर प्रतिनिधी
नागपूर, दि. १८ :
एक ऐतहसिक पाठल टाकत १५
अंगठ्यांत २०२५ पासून ३ हजार रुपये
किमीच्या फास्ट टॅग आधारित वार्षिक
पास सुरु करण्यात येणार आहे. हा
पास सुरु होण्याच्या तारखेपासून एक
वर्षांपर्यंत किंवा २०० यांत्रा यांत्रिकी जे
पहिले असेल तोपर्यंत तो वैध राहील.

हा पास केवळ गैर व्यावसायिक
खासी वाहने (कार-जीप-कॉर्स
आदी) यासाठी विशेष रुपात तयार
करण्यात आला आहे. तो देशभासीतूल
राष्ट्रीय महामार्गवर तो चालणार आहे.
वाखिकी पाससाठी लवकरच महामार्ग
अंग व एनएचआच्या सकेतस्थवावर
एक स्वतंत्र लिंक उपलब्ध केली
जागण आहे. ज्यामुळे पास उपलब्धता
अधिक सुलभ होणार आहे.

एम. टेक. पदवीनंतर तस्क्रिणी निवडला चोरीचा मार्ग

■ महासागर प्रतिनिधी, नागपूर, दि. १८ :
नागपुरमध्ये एक धक्कादायक घटना उघडकीस
आली. एम. टेक. पदवीवाराला धोनीली पोलिसांनी
चोरीचा प्रकरणात अटक केली आहे.

पदवीवार चोराने मोटूया बंगलांना लक्ष करत

अनेक ठिकाणी चोरा केल्या. तशी कुबुली त्याची

पदवीवार ते चोरी करण्यापायी वापर सधकादायक आहे.

एम. टेक. पदवी धेतल्यानंतर या तस्क्रिणी आय. टी. कंपनीत
नोंदविली केली. त्याद्यायान जुनात २३ लाख गमावल्यावर तो

चोरी करू लागला. आशिष रेडिमल्लाने असे चोरीचा घटनेत

अटक केलेल्या असेपीचे नाव आहे.

संदर तस्क्रिणी एम. टेक. असे उच्च शिक्षण घेतले आहे.

पोलिसांच्या माहितीनुसार आरोपी आशिष रेडिमल्लाने एम. टेकचे

शिक्षण घेतल्यावर पुणे आणि नागपूरच्या नावाजलेल्या आवटी

कंपन्यांमध्ये नोंदविली केली. नोकरी दरस्यान त्याची अनेक

वर्कर्सेबाबत मैत्री झाली. त्याचे वर्कर्स वाईट मार्गारील होते.

दरस्यान वाईट मित्रांच्या संगतिमुळे त्याला जगाराचे व्यसन लागले,

हळू-हळू तो स्वतःच्या वेतनासह जमा केलेली पुंजीही जुगारात

हडू लागला.

जुगाराचा व्यसनामुळे त्याचे आयुष्य गुन्हेगारीच्या मार्गावर

गेले. दरस्यान नागपुरातील धोनीली त्याची वापर सधकादायक आहे.

एम. टेक. पदवी धेतल्यानंतर या तस्क्रिणी आय. टी. कंपनीत

नोंदविली केली. त्याद्यायान जुनात २३ लाख गमावल्यावर तो

चोरी करू लागला. आशिष रेडिमल्लाने असे चोरीचा घटनेत

अटक केलेल्या असेपीचे नाव आहे.

संदर तस्क्रिणी एम. टेक. असे उच्च शिक्षण घेतले आहे.

पोलिसांच्या माहितीनुसार आरोपी आशिष रेडिमल्लाने एम. टेकचे

शिक्षण घेतल्यावर पुणे आणि नागपूरच्या नावाजलेल्या आवटी

कंपन्यांमध्ये नोंदविली केली. नोकरी दरस्यान त्याची अनेक

वर्कर्सेबाबत मैत्री झाली. त्याचे वर्कर्स वाईट मार्गारील होते.

दरस्यान वाईट मित्रांच्या संगतिमुळे त्याला जगाराचे व्यसन लागले,

हळू-हळू तो स्वतःच्या वेतनासह जमा केलेली पुंजीही जुगारात

हडू लागला.

जुगाराचा व्यसनामुळे त्याचे आयुष्य गुन्हेगारीच्या मार्गावर

गेले. दरस्यान नागपुरातील धोनीली त्याची वापर सधकादायक आहे.

एम. टेक. पदवी धेतल्यानंतर या तस्क्रिणी आय. टी. कंपनीत

नोंदविली केली. त्याद्यायान जुनात २३ लाख गमावल्यावर तो

चोरी करू लागला. आशिष रेडिमल्लाने असे चोरीचा घटनेत

अटक केलेल्या असेपीचे नाव आहे.

संदर तस्क्रिणी एम. टेक. असे उच्च शिक्षण घेतले आहे.

पोलिसांच्या माहितीनुसार आरोपी आशिष रेडिमल्लाने एम. टेकचे

शिक्षण घेतल्यावर पुणे आणि नागपूरच्या नावाजलेल्या आवटी

कंपन्यांमध्ये नोंदविली केली. नोकरी दरस्यान त्याची अनेक

वर्कर्सेबाबत मैत्री झाली. त्याचे वर्कर्स वाईट मार्गारील होते.

दरस्यान वाईट मित्रांच्या संगतिमुळे त्याला जगाराचे व्यसन लागले,

हळू-हळू तो स्वतःच्या वेतनासह जमा केलेली पुंजीही जुगारात

हडू लागला.

जुगाराचा व्यसनामुळे त्याचे आयुष्य गुन्हेगारीच्या मार्गावर

गेले. दरस्यान नागपुरातील धोनीली त्याची वापर सधकादायक आहे.

एम. टेक. पदवी धेतल्यानंतर या तस्क्रिणी आय. टी. कंपनीत

नोंदविली केली. त्याद्यायान जुनात २३ लाख गमावल्यावर तो

चोरी करू लागला. आशिष रेडिमल्लाने असे चोरीचा घटनेत

अटक केलेल्या असेपीचे नाव आहे.

संदर तस्क्रिणी एम. टेक. असे उच्च शिक्षण घेतले आहे.

पोलिसांच्या माहितीनुसार आरोपी आशिष रेडिमल्लाने एम. टेकचे

शिक्षण घेतल्यावर पुणे आणि नागपूरच्या नावाजलेल्या आवटी

कंपन्यांमध्ये नोंदविली केली. नोकरी दरस्यान त्याची अनेक

वर्कर्सेबाबत मैत्री झाली. त्याचे वर्कर्स वाईट मार्गारील होते.

दरस्यान वाईट मित्रांच्या संगतिमुळे त्याला जगाराचे व्यसन लागले,

हळू-हळू तो स्वतःच्या वेतनासह जमा केलेली पुंजीही जुगारात

हडू लागला.

जुगाराचा व्यसनामुळे त्याचे आयुष्य गुन्हेगारीच्या मार्गावर

गेले. दरस्यान नागपुरातील धोनीली त्याची वापर सधकादायक आहे.

एम. टेक. पदवी धेतल्यानंतर या तस्क्रिणी आय. टी. कंपनीत

नोंदविली केली. त्याद्यायान जुनात २३ लाख गमावल्यावर तो

चोरी करू लागला. आशिष रेडिमल्लाने असे चोरीचा घटनेत

अटक केलेल्या असेपीचे नाव आहे.

संदर तस्क्रिणी एम. टेक. असे उच्च शिक्षण घेतले आहे.

पोलिसांच्या माहितीनुसार आरोपी आशिष रेडिमल्लाने एम. टेकचे

शिक्षण घेतल्यावर पुणे आणि नागपूरच्या नावाजलेल्या आवटी

कंपन्यांमध्ये नोंदविली केली. नोकरी दरस्यान त्याची अनेक

वर्कर्सेबाबत मैत्री झाली. त्याचे वर्कर्स वाईट मार्गारील होते.

दरस्यान वाईट मित्रांच्या संगतिमुळे त्याला जगाराचे व्यसन लागले,

हळू-हळू तो स्वतःच्या वेतनासह जमा केलेली पुंजीही जुगारात

हडू लागला.

केंद्रीय मंत्री नितीन गडकरी यांची महत्वाची घोषणा

पास उपलब्ध करून देण्याचे धोरण अधोरेखीत करेल तसेच ६० किलोमीटर परिसरात असलेल्या ६० किलोमीटर टॉल नाक्यावर करून वाहनांची घोषणा केली आहे.

पास उपलब्ध करून वाहनांची घोषणा केली आहे. तो नितीन गडकरी यांची घोषणा घेतली आहे.

पास उपलब्ध करून वाहनांची घोषणा केली आहे. तो नितीन गडकरी यांची घोषणा केली आहे.

पास उपलब्ध करून वाहनांची घोषणा केली आहे. तो नितीन गडकरी यांची घोषणा केली आहे.

पास उपलब्ध करून वाहनांची घोषणा केली आहे. तो नितीन गडकरी यांची घोषणा केली आहे.

पास उपलब्ध करून वाहनांची घोषणा केली आहे. तो नितीन गडकरी यांची घोषणा केली आहे.

पास उपलब